

Տարեկան գինը 10 ռուբլի է, տարվանը 6 ռուբլի:
Առանձին համարները 5 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միայն խմբագրատան մէջ:

() Խմբագրադաշտը գիտում են ուղղակի
Тифлис. Редакция „Миръ“

ՄԵԼԿ

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Մացի կիրակի և տոն օրերէն)

Հայտարարութիւն ընդունվում է ամէն շաբաթով:

Հայտարարութիւնները համար վճարում են
իրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԲՈՎԱՆԴԱՌՈՒԹԻՒՆ

Թիֆլիսի խուլերին.— Եւրօքին տեսութիւնը, չամակ չուշուցը, չամակ բագուիցը, չերքին լուրերը.— Արտաքին տեսութիւնը, Գերմանական լրագրութիւնը հայերի մասին: Միտմանը թիւրքականում, Թիֆլիսում, Ստամբուլում, Երզնայում, Երևանում, Արտաքին լուրերը.— Սառն լուրերը.— Մշակիչ հեռագիրները.— Հայտարարութիւնները:

ԹԻՖԼԻՍԻ ԽՈՒԼԵՐԻՆ

Խուլ ասելով մենք հասկանում ենք այնպիսիներին, որոնց լըսելիքը շատ նուրբ է օպերայի համար, բայց շատ բթացած աղերսալից հեծեծանքի, դիրքըմբռնող հեշտասէր սիրուհու հրամանը, բայց անմատչելի ծնկաշոք սովամահի լացին, շատ սուր մոլութեան հրաւերին, շատ ծանր մարդասիրութեան ձայնին, շատ սովորային ոսկու ծրնկոցին, որը հարկաւոր է յափշտակել, բայց միանգամայն խորթ և անընտել այն արօրի խրքիոցին, որով ձեռքբում է երկիրը բրտնաջան հայր մի կտոր հաց գտնելու և իր հայրենիքում առաքինութեամբ ապրելու համար: Երբ այդ ծանր աշխատանքն էլ է հային ուրանում, զրկելով նորան իր բոլոր ջանքերի արդիւնքից և հայր դիմում է իր ոսկեպատ արհեստագին, բայց զանցառութեան հանդիպում մենք այդպիսիներին ենք խուլ կոչում: Եւրպիսիներէն է բաղկանում գրեթէ ամբողջ Թիֆլիսը և այդպիսիների հետ է մեր երկու խօսքը:

Ի՞նչ են ասել է Թիֆլիսցու համար ընկերի նեղութիւն, եղբոր աղաչանք, քրոջ արտասուք, աղփային կապ, արեան միութիւն գային կապ, արեան միութիւն այդ յայտնի է ամենքին, վասն որոյ մենք չենք էլ ուզում այդ մասին խօսել. երբ խօսում ենք Թիֆլիսցու հետ, մենք միայն մի բանի վրա ենք դարձնում նորա ուշադրութիւնը: Թիֆլիսցի հայր այսպէս է նայում գործի վրա. եթէ ուրիշը տանջվում է նեղութիւնների մէջ ինչ օգուտ դորանից, եթէ ուրիշը լաց է լինում սովից՝ ինչ ի՞նչ օգուտ դորանից, եթէ նա ջուրն է ընկնում յուսահատութիւնից՝ ինչ ինչ օգուտ դորանից. Թիֆլիսցին ամեն բանի վրա միայն անձնական շահի

կէտից է նայում, վասն որոյ այդ կէտից միայն առաջ կը գանք մենք Թիֆլիսցու հետ խօսելու ժամանակ:

Մենք նորան կասենք. եթէ դու սառնասրտութեամբ կը նայես, ինչպէս հարիւրաւոր մանուկներ ձիւնի մէջ թափվում են նորա տակ արմատներ փնտռելով՝ դու կը զղջաս, եթէ դու կը ծիծաղես, երբ յուսահատների ձայնը երկինքն է տարածվում՝ դու կը փնտրես, եթէ անտարբեր կը նայես ինչպէս երեք միլիոն ժողովուրդ ցիր ու ցան է լինում իր երկրից՝ դու չարաչար կը պատժես—դու կը զրկվես բո սեփական օգուտից. դու կը տեսնես որ Թիֆլիսի տապ երկինքը երբեմն սեւացնող, սոված մորեխները ի՞նչ երկրի վրա և մարդու պատկերով, հէնց բեղ հասկանալի հայկական լեզուով սկսեցին բեզմից հաց ինդրել. եթէ կը մերժես՝ զօռով կ'առնեն, եթէ դռներդ կը փակես՝ կը փռեն դռներդ, եթէ քո հացը կ'առաջարկես ուտելու՝ քեզ էլ հետը կ'առնեն: Եւր ժամանակ միայն կիմանաս թէ ինչ ասել է անտարբեր նայել այն մարդկանց վիճակին, որոնց յոյսը քեզ վրա է այժմ, աչքը քո օգնութեան ճանապարհին...

Վասն որոյ Թիֆլիսցու իրան օգուտի անձնական շահի համար, մենք առաջարկում ենք նորան վաղորօք հոգալ տաճկահայոց սովելոց համար, նուիրելով իւրաքանչիւրը իր ունեցածի հէնց մի հիւլէն, մի ատոմը: Խուլերի մէջ մենք դիմում ենք նախ այնպիսիներին, որոնք լինելով բնիկ Թիֆլիսցի, ունելով իրանց բազաքաջիներ իր սերտ յարաբերութիւն, հաշիւ և առևտուր, հետևում են այն անձների օրինակին, որոնք թէպէտ Թիֆլիսի մէջ են ապրում և գործում, բայց իրանց չընկալատող հասարակութեան հետ ոչինչ յարաբերութիւն և մասնաւոր գործ չունեն:

Գր. Նիկողոսեան

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՇՈՒՇՈՒՑ

14 փետրվարի

Անցեալները դրոյց վերադառնում են Շուշի, զիւր մի քանի վերադառնողներ հեռու ընկերացայ մի երկրասարդի. Միմանց բարեկեցութեան, նորութիւնների եւ հարցնում, որոք իմ բացակայութեան ժամանակ պատահած կը լինէին: Հարցերիս պատասխան ստանալուց յետոյ, զանազան առարկաների վրա դրուելով ճանապարհներս շարունակում ենք: Հետաքրքրութիւնից չարժանա, ճանապարհորդակցիս հարցի պատկած է, թէ ոչ Սկզբում ասաց, որ չէ պատկած, բայց փոքր լուծութիւնից յետոյ խոստովանեց, որ պատկած է:

Այս թէ բարեկամիս Ժողով խոստովանութիւնից ինչ կարողացայ հասկանալ, Նորա պատմութիւնից երևաց, որ զեռ 10—12 տարեկան հասակում, իր վարպետի հետ ուրիշ քաղաքում գտնված ժամանակ, իր հայրը նշանել է նորա համար մի փոքր աղջկի: Անցնում են տարիներ և տղան վերադառնում է տուն. հոր կամը իրեն սուրբ պատու էր ընդունելով, լուծ է, սակայն ամօթ համարելով, երբ քաղաքներով չէ ունենում աղջկայ տան հետ: Այսպիսով անցնում են մի քանի տարիներ և բարեկեցական օրեր մօտեցած լինելով, աղջկայ հայրը յանկարծ առաջարկում է, որ կամ պատկենալով, կամ թողնեն ուրիշ վրա պատկելու: Տղայի հայրը իրան ստորութիւն համարելով, որ իր տղայի նշանած աղջկան ուրիշ տղայ առնէ, հարսանիքի պատրաստութիւն է տեսնում, չը նայելով որ տղան այդ անախտակ առաջարկութիւնից վաղուց արդէն վատ էր տրամադրված դէպքի հոր հարսնացուն, մանաւանդ որ քոյրը երազումը տեսնել էր, որ իրենց հարսնացուն, իբր թէ կամենում է գնալ իրենց (փեսայի) տունը, բայց ճանապարհից յետ է դառնում, ասելով թէ չուն կծից, ինչ կարող զաւ... ինչ և իցէ հարսանիքը կատարվում է. որպիսութիւնները յանկարծ փոխարկվում են տրամութիւն, երբ կարծեցիկ աղջկի փեսային խոստովանում է, որ ինքը սիրելիս է եղել իրենց հարսնանի տղային և, չը նայելով որ պատկած է, նորան սիրելուց դադարել չէ կարող: Փեսան բարկացած այս անցքի վրա, կանչում է պատկող քահանային, աղջկայ հորը և մի քանի անձանց, որոնց մօտ հարսը նայն խօսքերը կրկնում է:

Փեսան այդ յիշեալներին կանչում է, որ, իր ինքնասիրութիւնը չը զրգուցու համար, աւելորդ մի բան տես, կամ գոնէ խնդրեն և աղջկան խնայատեն, որ լուրի բայց հակառակն է պատահում: Հայրը աղջկան տանում է տուն, հարսնանի տղայի հետ հաշիւները վերջացնելու պատրուակաւ, բայց միւս օրը տղային կանչում են կոնսիստորիա, թէ ինչու կոնսիստորիա չէ անում: Տղան պատասխանում է, որ ինքը կին չէ ուզել և այդպիսով չիմում են մի գուռնա, որ չորս ասիի շարունակ փչվում է: Տղան պատկի հրաման է ինդրում, կոնսիստորիան զանգ է հնչում:

Բարեկամիս խոստովանութիւնը հրապարակ հանելով, մեծայայտ եմ, որ ամենայն հայոց վեհափառ կաթողիկոսը, այսպիսի հանգամանքները ի նկատի առնելով, կը բարեհաճի անմիջ զոհերին այդ բարոյական գերութիւնից ազատել, հիմնվելով երկնաւոր վարդապետի այն վճիռ վրա, որ կանանց արձակելու մասին իրանից հարցնող փարիսեցիներին ասաց:

Նորին Օծութեան ամենախնայարժեք օրդիական խնդիրս մատուցանելուց յետոյ, կամենում եմ մի խորհուրդ տալ հայ ծնողներին և կիցել նամակաւ: Գուր, հայ ծնողներ, աւելի խիճմաւորով վարված կը լինէիք եթէ երկրորդ. երրորդ և այլ կին առնէիք, քան թէ ձեր որդիների ազատ սէրը և զգացմունքը ճշելով այս կամ այն—միայն ձեր հաւանած—աղջկերանց հարս ունենալու համար, բռնանալը նրանց իրաւունքի վրա, ուրեմն և բռնի

ամուսնացնէք, որից ոչ թէ միայն այսպիսի, այլ և աւելի տխուր հանգամանքներ են առաջ գալիս: Համեմատութիւնը չէ թողարտում ինչայսպէս յիշել այն զիւղերի անունները և մատնացոյց անել այն ծնողներին, որոնք հակառակելով իրենց որդոց ազատ ընտրութեանը, չափել են միայն վերջինների անձնասպանութեամբ: Զեր ասած ժամանակները վաղուց են անցել, ամեն մարդ իր անկախ իրաւունքը պիտի ունենայ:

Ա.

ՆԱՄԱԿ ԲԱՎՈՒԹԻՑ

11-ին փետրվարի

Անցեալ ամսվայ 31-ին կայացաւ Վարդապետական ընկերութեան ընդհանուր խորհուրդը: Նախագահի հիւանդութեան պատճառով ժողովին նախագահում էր պ. Անտոնեանը: Հայիւր ներկայացվելուց յետոյ մի քանի անդամներ առաջարկեցին խորհրդին քանի մի նշանաւոր և անշահ հարցեր, Պ. Ստեփանեանը (ուսումնարանի տեսուչ) առաջարկեց խորհրդին բանալ ընկերութեան ուսումնարանի համար երկրորդ դասաւանդ: Խորհուրդը ընդունելով այդ հարցը, վճռեց որ այս տարվայ անպատմերի մէկից բացվի այդ դասաւանդը ընկերութեան հաշուով: Պ. Նախագահ Բաղիւրեանը թղթով առաջարկեց խորհրդին մի հարց, որը, մեր կարծիքով, ամենահարկաւորն էր, այն է ընկերութեան պատկանող շինութեան վերին յարկում կառուցանել մի մեծ դահլիճ և սենեակներ, որոնք կարող լինեն ծառայել թէ հայերէն ներկայացուցներին և թէ մասնաւոր անձանց վարձով տալու համար: Պ. Բաղիւրեանը առաջարկեց իր նախ, որ եթէ ընկերութիւնը չը համաձայնի ընդունել իր վրա շինութեան ծախսերը, այն ժամանակ առաջարկել մի քանի ունեւոր անձանց ընդունել իրանց վրա այդ ծախսերը, բայց միայն այն պայմանով, որ այդ անձինքը շինութեան արդիւնքով օգտվեն 15 կամ 20 տարի. և ինքը պ. Բաղիւրեանը յանձն է առնում մասնակցել այդ բանում: Խորհուրդը ընդունելով այդ հարցը, իր կողմից նշանակեց մի յանձնաժողով, որ պէտք է քննի թէ այդ հարցը և թէ ընկերութեան հաշիւները և նախընթաց տարվայ գործունէութիւնը, խորէն քահանայ Միղդարեկեանը առաջարկեց խորհրդին մի արձան կանգնացնել Վ. ընկերութեան հիմնադիր անդամ հանդուցեալ Ռոստոմեանի յիշատակին: Այդ ևս ընդունելով, խորհուրդը յանձնեց յիշեալ յանձնաժողովին խնայել թէ ինչ արժողութիւն կունենայ այդ յիշատակարանը: Յետոյ այս ու այն կողմից առաջարկեցան զանազան տեսակ անտեղի հարցեր, որոնցից մէկը դուցէ հետաքրքրէ հեռու Ռոստոմեանում ընկերութեան ուսանող—որդեգիրներին: Անդամներէն մէկը առաջարկեց խորհրդին, որ ընկերութեան այժմեան որդեգիրներին մեղքել և սրա փոխարէնը բանալ քանի մի հայաբնակ զիւղերում ուսումնարաններ, որովհետեւ այդ հարցը առաջարկողների կարծիքով, ընկերութեան որդեգիրները գտնում են Ռոստոմեան ոչ թէ միայն սուսնորելու, այլ չուայութիւն և անբարոյականութիւն սովորելու: Բայց խորհուրդը այնքան բարի գտնվեցաւ, որ այդպիսի առաջարկութիւնը մերժեց և վճռեց, որ այսուհետեւ ուրիշ որդեգիրներ չընդունել, կամ թէ ընդունել այն պայմանով, որ ուսումնարաններուց յետոյ որդեգիրը պարտաւորված լինի ընկերութեան ծառայել 5 կամ 6 տարի:

Ամսոյս 6-ին Վարդապետական ընկերութեան դահլիճում հայ թատրոնաւորները տուին երրորդ ներկայացումը, յօգուտ հայ թատրոնական բեմի և զիւրապիսի: Այս անգամ ներկայացրին Բոլորթ խաղաղօղի կիսաբը: Առաջին երկու ներկայացումն ևս յաջող անցան, որովհետեւ թատրոնաւորները ընտրել էին իրանց ոյթին համեմատ պիեսներ, իսկ ինչ վերաբերվում է երրորդ ներկայացման, այդ մասին ես այսպիսով եմ գտնում խօսել, որ մի գուցէ վերաւորմ թատրոնաւորների սիրտը Սակայն պէտք է ասած որ Բոլորթ խաղաղօղը